

A Helikon Könyvtár XVIII. századi iparművészeti tárgyú metszetgyűjteménye

A keszthelyi Helikon Könyvtár, mely ma az Országos Széchenyi Könyvtárhoz tartozik, egykor Festetics hercegi könyvtár volt. Jelenleg is a kastély XVIII. századi részében, eredeti helyén van. Teljes épségben meglevő beépített bútorzatát Festetics György gróf készítette Kerbl János keszthelyi asztalossal 1800—1801-ben. A könyvtár azonban régebbi keletű, mert könyvtárhelyiség már a XVIII. század közepén is volt a kastélyban, de szellemi fénykorát Festetics György (1755—1819) idejében érte el. A család e legkiválóbb tagjának kulturális és gazdasági tevékenysége a maga idejében országos, de némely vonatkozásában európai jelentőségű volt. A könyvtár jelenlegi nevét az általa rendezett és Helikonnak nevezett irodalmi ünnepek emlékére kapta. Az itt őrzött közel 200 darab iparművészeti tárgyú rézmetszet Festetics György és atyja, Festetics Pál korában került a keszthelyi kastélyba. A gyűjtemény nagyobb része bútorterv, kisebb része kocsí, oltár-, szószék-, építáfium-, vasrácsok és egyéb kovácsoltvas munkák tervrajza.

A kastélyt már a XVIII. században is többször átépítették és megnagyobbították. A helyiségek szaporodásával a berendezési tárgyak mennyiségét is növelni kellett. A Festeticsek e mintalapok nyomán készítették vagy vásárolták korszerű berendezési tárgyaikat.

A kor, melyből a tárgyalts metszetek származnak a XVIII. század második fele, tehát a rokokó, az átmenet és XVI. Lajos korának stílusa. Ebben az időben már Magyarországon, de különösen annak nyugati részén az előző századokban érvényesült olasz, majd németalföldi és német hatást a francia váltotta fel a bútorművészetben is. Ez a hatás sok esetben osztrák közvetítéssel, de gyakran egyenesen Franciaországból került hazánkba, mint ezt a helikoni metszetek is bizonyítják. A gyűjteményben elenyészően kevés a német kéztől származó terv, közülük csupán három mesterrel találkozunk, ezek Franz Xaver Habermann, Emanuel Eichel és G. P. Schillinger. Ezzel szemben a franciákat Jacques-François Blondel, Duval, Poulleau, Delorme, Martinet, Mansart de Jouy, Le Canu, Delafosse és Boucher fiás képviseli. A gyűjtemény gerincét mennyiségileg és minőségileg is Delafosse tervei alkotják. A lapokat a könyvtár *Chalcographia* elnevezésű csoportjába leltározták, sajnos eléggé ötletszerűen, egyes szerzők sorozatát megszakítva más szerzőket iktattak közbe, ami az egységes szemléletet zavarja. Mégis a könyvtári számorhoz kell ragaszkodnunk, hogy a további felhasználásban a jelzetek keveredése ne okozzon még nagyobb zavart. Ehhez a sorrendhez mérten közöljük a szerzők röviden összefoglalt életrajzi adatait is.

Boucher, Jules François. (1736—1782.) A kitűnő rokokó festő François Boucher fia, gyakran összetévesztik atyjával, aki iparművészeti munkakörben is működött, bár minőségben nem éri el atyja színvonalát. *Ameublement et Décoration interieur et exterieur* című művét 1773 végén adta ki, ebben 200 bútorterv is van.

A Helikon Könyvtár gyűjteményében levő lapjainak kiadója a párisi Le Pere et Avulez. A lapokat nagyrészt Dupin metszette rézbe, közülük csupán néhányat Duval, Pelletier és Boutois. A lapokból kitűnik, hogy a stílusmeghatározásnál Boucher az addig használatos és klasszicizáló törekvésekre utaló „à la grecque” kifejezéssel felhagyott. A „modern” és „antique” terminológiát használja, teljesen ellentétes értelemben, mint azok, akik ezt előtte használták. Nála az antik a rokokó, a modern pedig a klasszikus ízlés sugallta stílus. A Helikon gyűjteményében 42 olyan lapja van, mely bútort és egyéb mozdítható berendezési tárgyat képvisel, a legtöbb lapon több darabbal. Ezen kívül közel száz lapján kandallók, belső és külső építészeti díszítmények tervei. A füzetek 6—6 lapra oszlanak.

Delafosse, (De la Fosse) Jean Charles, (1734—1789) Párisban született, építész, díszítménytervező és rajztanár volt. Művei több gyűjteményben készültek. Az elsőnek címe: „Nouvelle Iconologie historique ou attributs hieroglyphique”, ennek tárgya a négy elem, a négy világtáj, a négy évszak és az emberiség fejlődése. Ez a műve — melyet a művészeknek ajánlott — 1768-ban jelent meg saját kiadásában és felirata szerint nála is kapható volt: „à Paris, chez l’auteur, rue Poissonniere, en la maison de M. Menant paveur, et chez Delalain lib., rue Saint-Jacques.” Ennek a műnek második kiadása J. B. Chéreau fiás-nél 1771-ben látott napvilágot.

A Helikon Könyvtár gyűjteménye a Daumont kiadásában megjelent negyedik sorozat, 24 füzetből áll, egyenként négy lappal, méretük 32×20 cm, nagy lapok és kisebb tárgyak terveiből több is szerepel egy-egy lapon. A tervek berendezési tárgyakat ábrázolnak. Jelzésük: J. C. De la Fosse inv. — à Paris chez Daumont, rue St. Martin. Avec privilege du Roi. A lapokon metsző nem szerepel. Mivel Delafosse műveinek előbbi kiadásában lapjainak egy részét maga is metszette, talán ez esetben is ő végezte a metsző munkáját. A füzetek számozva nincsenek, csak betűkkel jellettek A-tól Z-ig. Az M, N, O, P, Q, jelű füzetekben nem Delafosse művei vannak, ezeket Daumont valószínűleg az ABC teljessé tétele céljából illesztette be a sorozatba. Ezt a sorozatot Guilmard a „Les Maitres Ornemanistes”-ben 22 füzetből állónak mondja és csak az X jelű füzetig ismeri. A Helikon Könyvtár gyűjteménye két további Y és Z jelű füzettel egészül ki 24-re. További 8 füzet kettős széria, „Série des doubles lettres”, AA-tól HH jelzésig, 4—4 lappal, ugyancsak Daumont kiadásában jelent meg. Ez utóbbiakból csak négy füzet van Delafossetól, a többi más szerzőktől való. A teljes áttekinthetőség érdekében, a sorozat leírásának végén közöljük a füzetek eredeti tartalmát és sorrendjét, mely a Helikon Könyvtár átrendezésében megváltozott.

A sorozat Delafossetól származó tervei teljesek volnának, ha nem hiányozna az U jelű füzet. Ezt, mint ahogy Guilmard írja, ő sem tudta megtalálni, eszerint feltehető, hogy valamilyen okból forgalomba hozatala

előtt kiemelték a sorozatból. Helyette a Helikon gyűjteményébe a Chéreau által kiadott, hat lapból álló U jelű füzetet illesztették be, mely síremlékeket tartalmaz. (Chal. 2108—2113.)

Mint már említettük, a sorozat egy része nem De-la-fossetól, hanem más művészekről származik. Ezek:

Martinet, François-Nicolas. Az adattárak mint mérnököt és rézmetszőt tartják nyilván, de ugyanakkor megemlíti azt is, hogy Louis XV. és átmeneti stílusban, a XVIII. század közepétől annak végéig kartusokat, kartus alakú allegorikus kereteléseket és színházi ruhákat tervezett.

Le Canu, Jean-Dominique-Etienne, Belső és külső építész, kutakat, épületeket, ezek részleteit, kandallókat, oltárokat, interieuröket tervezett és rézbe metszette mások terveit. Mestere a jeles ötvös Delaunay volt.

Poulleau a sorozat négy kandallótervét készítette. A hivatalos meghatározás rajzolónak és metszőnek nevezi őt. Valóban sok illusztrációt rajzolt, többek között Vignolának, a nagy olasz építésznek a renaissance kiváló teoretikusának „Regola delle cinque Ordini dell’Architettura” című munkája francia kiadáshoz címlapot és 33 illusztrációt készített.

Delorme, Adrian Faizelot, 1748—1783 között működött. Egy 1949-ben készült leltár szerint a keszthelyi kastélyban is volt egy szignált fiókos szekrénye rózsás és paliszander fából, homloklapján aranylakk tájképpel, aranyozott bronzveretekkel, továbbá ennek a szekrénynek párja, jelzés nélkül.

A Q jelű füzet mestere *Duval*, egyik tervéről, a „Paphos”-ról (Chal. 2089, — 11. kép) Salverte a Les Ornemanister français-ben az alábbiakat írja: „Un meuble galant, tout engirlandé de roses, tout agité de frissons voluptueux et chantant un hymne à l’amour par son gracieux décor ou figurent l’arc, le carquois, le brandon symbolique, surmontés de tendres tourterelles.”

Blondel, Jacques François, (1705—1774.) a nagy építész François Blondel unokaöccse, maga is építész és grafikus volt. Itt egy lap van tőle: (Chal. 2060.), a „Décoration de l’entrée de la galerie de l’hostel de villard.” Ez tulajdonképpen két lapból állt, melyeknek eredeti számozása 57—58., az itt levő az 58-as számot viseli. Metszője Charpentier.

Mansart l’aîné, (Jean Hardouin Mansart de Jouy, 1706—1754.) Jules Hardouin Mansart unokája, ugyancsak építész volt. Párisban a XIII. századi iratokban már említett Szent Ágnes kápolna helyén a XVI. században épült Saint Eustache templom átépítésénél 1727-ben közreműködött.

Eichel, Emanuel (1717—1782) Augsburgban működött. A művészettörténet elsősorban mint rézmetszőt tartja számon és 1770-től kezdve hivatalos státusa szerint az augsburgi Szent Anna kollégium rajzmestere volt. Ismerünk tőle ornamentikákat, kerítéseket, kapukat, egyéb lakatasmunkákat, sőt a Helikon Könyvtár gyűjteményéből négy bútortervet is. Ezeket maga Eichel metszette és I. G. Hertel adta ki.

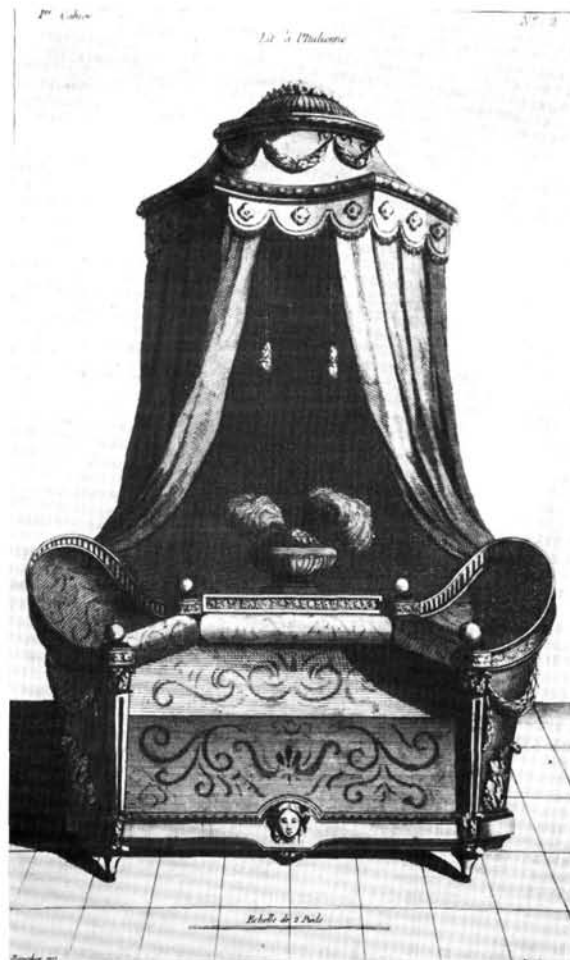
Habermann, Franz Xav. Glatzban született 1721-ben és Augsburgban működött, ott is halt meg 1796-ban. Rajzoló, szobrász és díszítménymetsző, Németország egyik legtermékenyebb művésze volt. Nagyon változatos rokokó kompozícióit maga is metszette rézbe. Művei Reynard szerint 500—600 darabot tesznek ki, Jes-

sen szerint azonban 400 lap maradt utána. Ezekből nyolc sorozat, nagyrészt rokokó ornamentika, saját kiadásában jelent meg. Művei többi részét Hertel adta ki Augsburgban és néhányat ugyanott Martin Engelbrecht. Ezek rocailléok, edények, ötvösművek, kocsi, hordszékek, oltárok, szószékek, epitáfiumok, orgonák, ajtók, bútorok, keretek, világítótestek és néhány lakás alaprajza bútorzattal együtt. Tervei általában rokokó ízlésűek, csak későbbi korszakában készített ötvösterveket Louis XVI. stílusban, a lapok felirata szerint: „... dans le goût le plus moderne, comme on les fabrique à Augsbourg.” A Helikon Könyvtárban négy füzetet találunk tőle, egyenkint 4—4 lappal, csupán egyben van öt lap.

Schillinger, G. P. négy oltártervvel szerepel a gyűjteményben. Eredetileg a füzethez még két, alaprajzokat bemutató lap tartozott, ezek azonban itt már hiányoznak.

AZ ÁBRÁK SOROZATOS LEÍRÁSA

(A hiányzó számok tárgya nem iparművészeti, ezekkel itt nem foglalkozunk. A lapok feliratát az eredeti XVIII. századi francia helyesírással közöljük.)

Chal. 1822. Lit à la Turque. Keresztben elhelyezett széles ágy, a faragott váz kivételével teljesen bekárpitozott. Alacsony, akantuszos lábakon áll, ezeket levélsorral átfűzött vesszőkötég köti össze, közepén nagy akantusz fölött virágfüzér. A lábak a támla felé volutás akantuszban folytatódnak, a két támla tetején rózsák. Kóralakú baldachinján alul rózsagirland, felette babérszorú, rácsminta, tetején rózsák.

Chal. 1823. Lit à la Italienne. (1. kép) Az ágy ottománhoz hasonlít, támlái a derékalj elé behajolnak, ezeket hátul alacsony, egyenes heveder köti össze, elején nyitott. A váz alján maszk, az ívelt támlákat akantuszos, vályúzatos oszlopok tartják. Kerek baldachinján rózsagirland.

Chal. 1824. Lit à la Chinoise. Keresztben elhelyezett ágy, két végén ívelt, csigás támlával. Alacsony, hengeres lábai csavartan vályúzatosak, ezeket törtvonalú heveder köti össze, közepén stílizált kagylóval. Kerek kis mennyezete kulikalap szerű, tetején tollbokréta alatt babérfüzérek, alján rácszatarról csüngő kis csengők.

Chal. 1825. Lit à la Française. Az ágynek csak háttámlája van. Alacsony vázon vastag derékalj, a váz csak ennek alján fut körbe. Fordított csanakúp alakú lábain kanellurás henger, tetején tobozzal. A lábakat összekötő heveder közepén félkörös kiugrás ezen forgórózsa. Falra erősített kis kerek baldachin, elején medaillon, tetején tollbokréta.

Chal. 1826. Lit à l'Angloise. Az előbbivel egyező szerkezetű ágy. A derékalj szélein akantusz-csészéből kinövő, spirálisan vajatolt oszlopok. Lapos, korona alakú mennyezetének elején medaillonban férfifej.

Chal. 1827. Lit à alcove à la moderne. Alkonyban elhelyezett díványszerű ágy. Teljesen bekárpitozott, két végén hengerpárnákkal. Alján rojtok. A támla váza ívben megtört, közepén rózsák.

Chal. 1828. Sécrétaire à la moderne. Ívelt, akantusz-papucsos lábón téglány alakú, alacsony szekrényrész, lecsapható írólappal, ennek közepén nagy elliptikus rozetta. Kávájában két fiók, közöttük futókutya-motívum. A káva szélén csigás akantuszok.

Chal. 1829. Sécrétaire à la Chancelière. Hasábos, felfelé szélesedő, vályúzatos lábakon téglány alakú szekrény lecsapható írólappal. Kávájában három kis fiók. A szekrény felső szélén három kis rozetta.

Chal. 1830. Sécrétaire à la Dauphine. Hasábos, lefelé keskenyedő láb, közepén egy vályúzattal, felette rozetta. Téglány alakú szekrénye lenyitható írólapjának közepén rombusz-idomban berakott virágcsokor, fölötté volutás keretelésen babérfüzér.

Chal. 1831. Sécrétaire à la Provençale. Lefelé keskenyedő, hasábos, vályúzatos lábón, kávájában egy hosszú, fölötté két kis fiók, közöttük berakott babérág. Téglány alakú felsőrése az asztalnál keskenyebb, ehhez alul rézsús vonalban csatlakozik. Lecsapható lapjának közepén nagy rozetta.

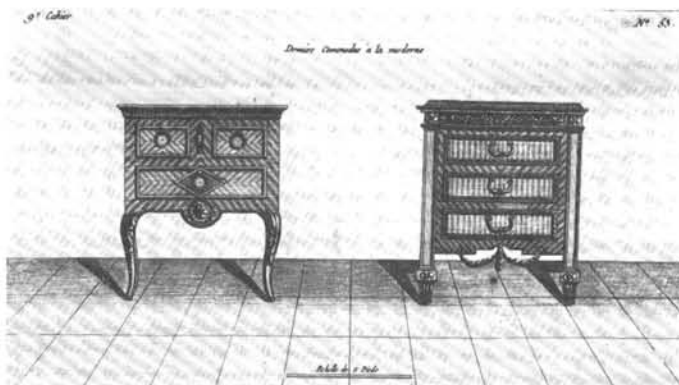
Chal. 1832. Demies Commodes à la moderne. (2. kép) Két kis alacsony fiókosszekrény. Egyik ívelt lábakon egyenes szekrényrészrel, ebben alul egy nagy, fölötté két kis fiók. Párkány a kissé kiugrik. A káva közepén ívszeletben rozetta.

A másik alacsony, vajatolt lábón, pillérek közé épített, háromfiókos szekrényke, alján babérfüzér, frízben rozettás ágfonat.

Chal. 1833. Demies Commodes à l'Angloise. Az egyik rövid, hengeres lábón háromfiókos szekrényke, oldalt lizénákkal, ezek fölött akantusz. Párkány a alatt ökörszem-sor. Ívelt alsó részén két akantusz között kagyló.

A másik enyhén ívelő akantusz-papucsos lábakon, kétfiókos, rozettás veretekkel.

Chal. 1834—1839. Állványok és talpazatok. Mindegyik lapon 3—3 állvány, (gaines) három lapon két állvány között egy-egy szobortalpazat (pedestal). Általában lefelé keskenyedő hasábok, elegánsak, díszítményük elég mozgalmassá, helyenként figurális: maszkok, domborműves medaillonok.

A féloszlopok, melyeket a hasábok oldalára szerkeszt, többnyire kanellurásak, füzérek, koszorúk, babér- és akantuszlevelek díszítik. Vályúzatos rozettákat, a forgórózsa is alkalmazza. Szegélye gyakran a „futókutya” motívum. Mind XVI. Lajos ízlésben.

Chal. 1840. Petites Chiffonnières. Két szekrényke, magas, kissé ívelt lábakon. Az egyik lábain akantuszból papucs. A szekrényke alján két volutából csüngő babérfüzér. Ajtaja alatt egy kis fiók, az ajtó közepén rombusz-idomban virágszál. A másik patás, akantuszos lábú, az ajtaja, párkány a is akantusszal díszített.

Chal. 1841. Petites Chiffonnières. Az előbbihez hasonló két szekrényke, ugyancsak ívelt lábakon, a második inkább asztalszerű, kávájában egy fiók, alatta akantusz-szegély közepén kagyló.

Chal. 1842. Petite table à tiroir. Kis fiókos asztal, hengeres, vályúzatos lábain felül akantusz.

Petite Chiffonnière.

Enyhén ívelt, patás lábakon, akantusszal és babérfüzérral díszített, kétajtós, egy fiókos szekrényke.

Chal. 1843. Petit table. Három léclába között alul polc, lapja kerek. Vályúzatos kávája alatt babérfüzér.

Vide-Poche.

Akantusz papucsos lábakon téglányalakú szekrényke, alsó részében három fiók. Teteje felnyitható.

Chal. 1844. Encoignure. Sarokszekrényke, enyhén ívelt akantuszos lábakon, eleje ívelt, ajtóinak rombuszalakú betétjében berakott virág.

Petite Vide-Poche.

Akantuszos lábak, ajtó nélküli, egyenes vonalú szekrény részén kétoldalt és közepén lizena. Teteje vályúzatos.

Chal. 1845. Petites Chiffonnières. Egyik magas, ívelt patáslábakon álló egyfiókos asztalka, alján babérfüzér, a lábak között polc.

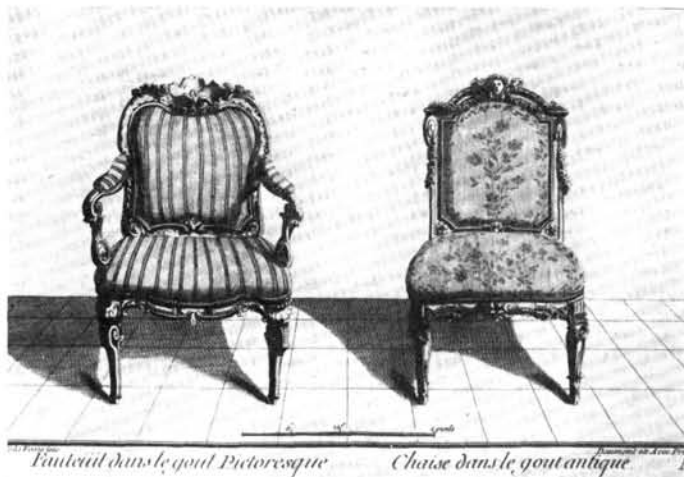
Másik enyhén ívelt, alacsony lábakon álló egyenesvonalú szekrényke, ajtaja közepén rombuszban berakott virágdísz, felette két fiók.

Chal. 1846. Cheminée à la Moderne. Egyenes vonalú kandalló, két szélén rozettás fejezetű kanellurás pillérek, frízben leveles ágak között női maszk. Tükre felül félköríves, több síkra tagolt, egyenes vonalú stukkó keretben. Párkány a profilált.

Chal. 1847. Cheminée à la Moderne. Az előbbivel megegyező felépítésű. Pillérei fönt csigásak, ebből babérfüzér lóg. Frízben meander, a tükör párkány a alatt leveles, virágos ágak.

Chal. 1848. Cheminée à la Moderne. A kandalló és tükre egyenesvonalú, nagyon kevés díszrel. Vályúzatos pillérei felett rozetta. A tükör feletti frízben három tagozatú rózsagirland.

Chal. 1849. Cheminée à la Moderne. Egyenes vonalú. Tükre felett medaillonban női fej, a medaillonon és kétoldalt szalagsokorral függesztett babérfüzér. Fríze vajatolt, párkány a egyikű.

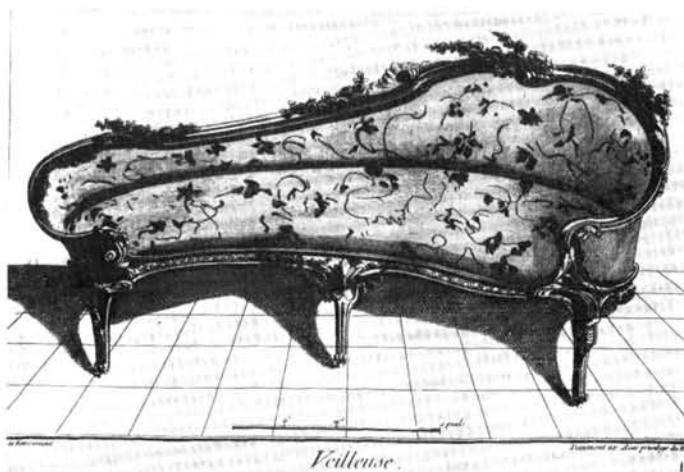
Chal. 1850. Cheminée à la Moderne. A kandalló oldalán és szélein a lábazattól ívelő, nagy voluták, fedőlapja ennek megfelelően szögletesen tagolt. Elején maszk. Négyzetletű tükre babérleveles keretben, felette középen líra, pajzs, babérkoszorú, leveles ágak között.

Chal. 1851. Cheminée à la Moderne. A kandalló két szélén kanellurás oszlopok, akantusz-fejessel. Fedőlapja alatt futókutya-motívum, Tükre félköríves, levélsor keretben, feltette szalaggal felkötött rózsagirland.

Chal. 1882. élvation d'une Bibliothèque. Beépített könyvszekrény. Egyenes vonalú, klasszicizáló. Alsó része szélesebb, ezen babérfüzéres állványon klasszikus ízlésű férfi mellszobor. Keskenyebb felsőrészen két üvegezett ajtó, két szélén korinthusi fejezetű pillérek. Frízében rózsagirlandon medaillonban nő ifej. Tagolt párkányán fogoros sáv.

Chal. 1883. élvation d'une Bibliothèque. Beépített könyvszekrény. Egyenes vonalú, három üvegezett ajtóval. Frízének szélén két domborműves medaillon, férfi és női fej, közöttük klasszikus férfi mellszobor. A medaillonokat szalagos, leveles indák keretezik, egyik alatt harsona, korona, könyv, babérkoszorú, a másik keretében líra és földgömb. A szekrény alsó részét öt különféle betét tagolja.

Chal. 1884—1887. Lambériák. Részben panneauk, részben a fal alsó részének faburkolatai. Nagyon kevésbé díszesek. Hornyolt keretűek, egyszerű mértani alakzatokból szerkesztve.

Chal. 1888. Armoire à la Moderne. Kétajtós szekrény, egyenes, hasáb alakú, négy betéttel, ezeken egy-egy plasztikus oroslánfej. Kúpos tető.

Chal. 1889. Armoire à la Moderne. Egyajtós, alul egy fiókos szekrény, lábak nélkül, alacsony talpazaton, nagy betéje fölül ívelt, levélfüzér keretes, két sarkában babér és tölgylevél, alján nagy, naturalisztikus kagyló. Frízében indák között oroslánfej, kétoldalt triglif. Párkányán levélsor-dísz. Kúpos tető.

Chal. 1890. Armoire à la Moderne. Kétajtós, alul egy fiókos. Az ajtókon 3—3 betét. Frízében futókutya-motívum. Teteje kúpos, eleje lesarkított.

Chal. 1891. Armoire à la Moderne. Kétajtós szekrény, alacsony lábakon. Lábazati párkánya közepén félkörben kiugrik, ebben keresztbe tett bőségszaruk. Babérleveles lizénája felett női maszk, párkánya levélsoros, betétei szabálytalanok.

Chal. 1892. Armoire à la Moderne. Az előzőkhöz hasonló felépítésű. Az ajtók betéje alul nyolc-, felül négyszögű. Középen levelekkel átfont fákyanyél-szerű lizénából kinövő akantusz. A párkányon vázák között szegmensíves timpannon, ebben szalagos koszorú.

Chal. 1893. Armoire à la Moderne. Kétajtós szekrény alacsony, hengeres lábakon. Az ajtóban egy rövidebb és egy hosszabb négyszögletű betét, rozettákkal. Középső lizénája spirálisan vajatolt, párkánya profilált, levélsoros, fedele kúpos.

Chal. 1954. Feu à l'Angloise. A tűzbak hosszanti részén fekvő szfinx, a karmokon nyugvó szélső zárótagon lágoló urna, alján kagylósan bordázott.

Chal. 1955. Feu à la Moderne. Füzéres, maszkos; tetején félgömb alakú talpas váza.

Chal. 1956. Feu à l'Italienne. Oszlopszerű zárótagján szalagos babérkoszorúval keretelt medaillonban női fej, dombormű. Az oszlopot nagy toboz koronázza.

Chal. 1957. Feu à la Polonoise. A fekvő rész felső szélén nagy csigás akantusz, a kocka alakú zárótaghoz ívbén csatlakozik, ezen négy körmös lábon lágoló urna, füzérdisszel.

Chal. 1958. Feu à la Moderne. Hosszanti része T alakban átört, harang alakú talpon álló kockához rögzített, ennek tetején toboz. Felfelé ívesen keskenyedő, hengeres zárótagján lángnyelv.

Chal. 1959. Feu à l'Espagnole. Mindkét végén kerek talpazat. Egyenes fekvőtagjának végén toboz. Kocka alakú zárótagján nagy gömb.

Chal. 1960—1965. Feu à la Romaine, Française, Moderne, Italienne Anglaise, Moderne. Nagyon szép, változatos tűzbakok. A Chal. 1962. zárótagját nagy líra képezi, melynek alsó részét nagy, csigás akantusz alkotja, alján virágkehellyel. A csigában végződő oldalakon lecsüngő lombfüzér, a líra tetején toboz.

A következő lapon a Feu à l'Italienne magasabb részét hatalmas körteidomú váza képezi, ennek talpa babérkoszorún nyugszik, a váza alján akantuszcsésze, nyakán babérfüzér, szájpereme bordázott, fedőjén kis gömbfogó. A talpazat végig füzér és szalagdíszes, a fekvőtag végén kis obelisk áll.

A DELAFOSSE SOROZAT TERVEI:

(a más szerző nevével nem jelzett tételek Delafosse művei.)

Chal. 1970. Fauteuil dans le goût Pictoresque. (3. kép) Faragott váz. Egyenes, hasábos lábak, fent csigásan golyvasodó. A káván és a támlán naturalisztikus kagyló. Kávája ívelt, leveles, indás, kartámasztója csigás. Ívelt támláján a kagyló két oldalán rózsagirland.

Chaise dans le goût antique. Felfelé kiöblösödő hasábos lábak alján akantuszlevelek, felül rózsafüzér. Kávája egyenes, támlája fent volutás, rajta rózsagirlandon maszk.

Chal. 1971. Fauteuils dans le goût Pictoresque. Az egyik ívelt, hornyolt lábai alul csigában végződnek, élén fent akantusz. Kávája ívelt, babérfüzéres kartámasztóját nagy akantusz

képezi, vízszintes részén csigás. Tagolt támláján rózsafüzér szalagcsokorral.

A másik egyenes, vályúzatós lábainak felsőrészén csigába fűzött rózsakoszorú. Eleje ívelt, indás közepén rocaille. Karfája ívelt, akantuszos, volutás, felül kárpitozott. Egyenes oldalú támlája tetején rózsafüzér.

Chal. 1972. Chaises dans le goût antique. Egyenes, felfelé öblösödő lábakon. Az előbbiek kávján láncsor, támlája oldalt kissé ívelt, tetején volutás akantusz, négy sarkában rozetta, a felsőkből rózsakoszorú csüng.

Chal. 1973. Chaise dans le goût antique. Egyenes láb, elején nagy akantusz felette kiugró voluta, ívelt, hornyolt kávjája közepén akantuszlevél. Támlája oldalt egyenes, teteje ívelt rózsafüzér, közepén virágkehely alakú lángholó mécses.

Fauteuil dans le goût antique. Egyenes, felfelé szélesedő akantuszlevelekből alkotott lábak, enyhén ívelt kávján rózsagirland, csigás karfája akantusz-ból képezett. Négyzetű támlája felső sarkai karéjoltak, rajta rózsagirland, akantusz, szalagcsokor.

Chal. 1974. L'hydrographie. La Poésie. Két embléma. Szerkezeti szalagcsokorral falra akasztható, fűtős elrendezésben, az elsők csillagképek, nyitott térkép, vitorlás domborműve, földgömb, távcsövek, iránytű, horgok. A másodikon babérszörű, sipok, harsonák, álarc, lant és Vergilius műveinek második kötete, kinyitva.

Chal. 1975. La Musique. L'Agriculture. Az előzőkhöz hasonló felépítésű. Az elsők zenei jelképek, különböző hangszerek. A másodikon, kertészeti, mezőgazdasági szerszámok és gyümölcsrel telt kosár.

Chal. 1976. La Sculpture. La Peinture. Egyiken a szobrász eszközei, szobrok és domborművek. A másikon festőeszközök, kép, vázlatkönyv.

Chal. 1977. Diverses Sciences. L'Architecture. A különböző tudományok emblémáján fogaskerék, mérleg, vetítő készülék, csillagászati műszerek, stb. A másikon az építész eszközei, oszloprészlet és kőműveszszerzők.

Chal. 1978. Paphose en gondole. Hengeres, felfelé szélesedő, kanellurás lábak, befelé ívelő káva rózsagirlandokkal, ökörszemsorral. Támlája az ülés elé kétoldalt behajlik, középső része tagolt, karéjolt, rajta fáklyák, rózsafüzérek, két lángholó mécses, közepén óra felett galambpár.

Chal. 1979. Turquoise. Elöl két hasábos és közepén egy akantusz-lábbal. Előre beívelő támláján babér és ökörszemes keret, közepén maszk fölött lángholó mécses, kétoldalt palmalevél és török félhold szalagcsokorral összekötve.

Chal. 1980. Ottomane Ceintrée. Három ívre tagolt elején öt hasábos láb, mindegyiken nagy csigából csüngő rózsakoszorú. Kávján végig rózsagirlandok, támlája elől behajló közepén maszk, mögötte lehajtott fáklya és szalagcsokor.

Chal. 1981. Veilleuse. (4. kép) Elöl három csigás, akantuszos láb, befelé ívelő káva. Támlája elején behajló, a fejrész oldalán magasodik, aszimmetrikus. Rózsák, indák, levelek és kagyló díszíti.

Chal. 1982–1985. Elevation d'une cheminée dans le goût Antique. Négy lap ugyanezzel a címmel, mindegyiken egy copf stílusú kandalló, felette tükör, stukkódíszes falsíkon. (De Puisieux-től.)

Chal. 1986. Bergère. Nagy karosszék, hosszan előrenyúló ülésel, csigában végződő, fent volutás, ívelt lábakon, támlája ívelten tagolt tetején rózsák között szalaggal összekötött paletta és ecset. Virágmintás huzattal.

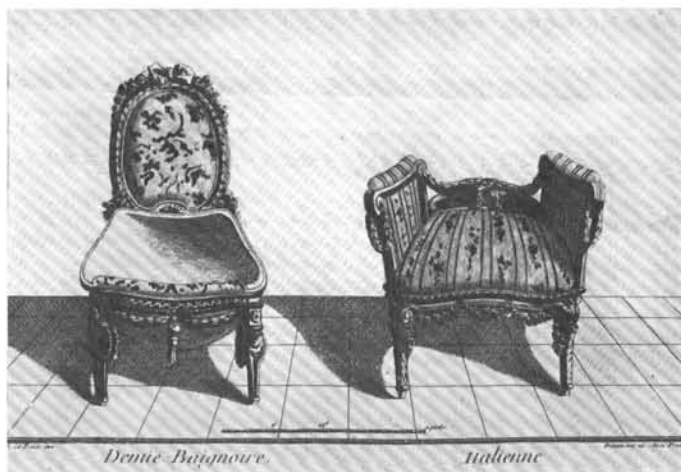
Obligante. Az előzőhöz hasonló felépítésű. Patkó alakú támláján rózsagirland között nagy kagyló. Huzata csikos.

Chal. 1987. Chaise à la Cabriolet. Akantuszos, egyenes lábak, kávjába font babérszörű, elliptikus ülése és támlája is babérszörűvel szegélyezett, támlája tetején szalagcsokor. Csikos, mintás huzattal.

Fauteuil à la Cabriolet.

Enyhén ívelt, csigán nyugvó lábai elején pikkelyminta, felül akantusz. Hornyolt kávjája alján rózsafüzérek. Karja tagolt, csigás, akantuszos, manzsettás. Elliptikus támláján rózsák és galambpár.

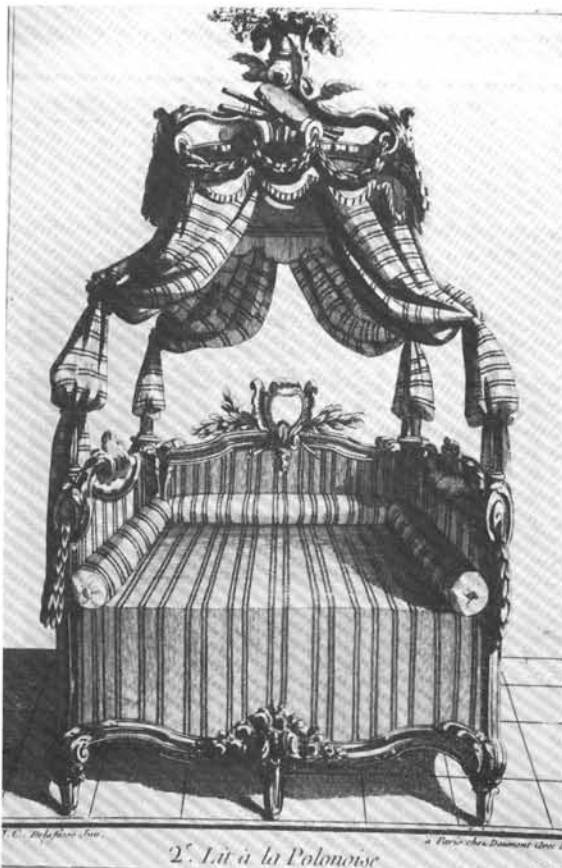
Chal. 1988. Convalescente. Nagy, berzser szerű fotó, virágmintás kárpittal. Csigás, felül golyvásodó lábakon, karfáján babérszörű fej.

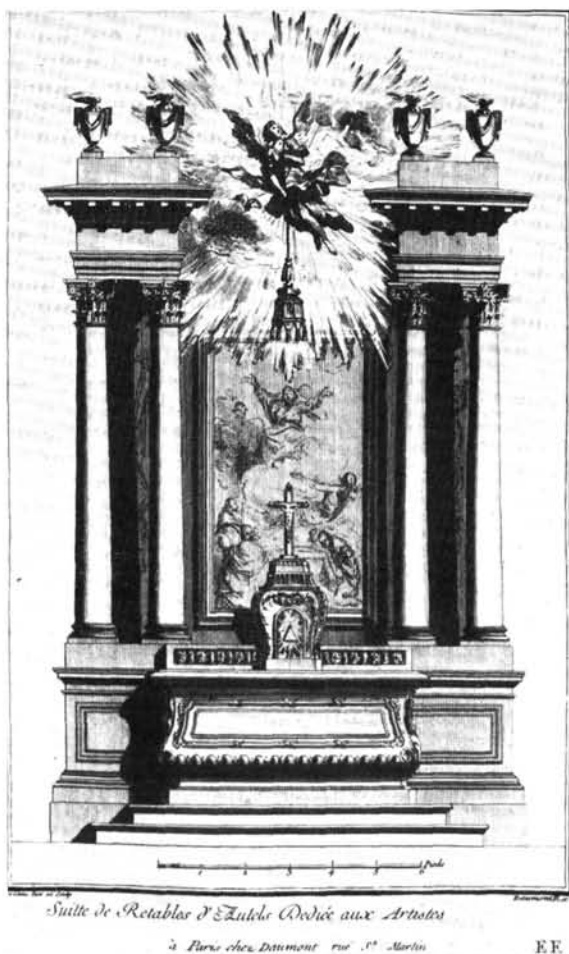

Boudoir. (karosszék.) Hasábos, lefelé keskenyedő lábán pikkelyminta, ülése hátrafelé öblösödik, ovális támláján rózsafüzér és szalagcsokor.

Chal. 1989. Demie Baignoire. (5. kép) Cabriolethez hasonló faragott vázba helyezett ülőfürdőkád. A váz rocailleokkal, babérfüzérrel, rózsákkal és szalagcsokorral díszített. Támláján és térdtámasztóján mintás huzat.

Italienne. Kis karosszék, támla nélkül. Bekárpitozott kartámasztóit a támla helyén babérfüzér köti össze. Lába csavartan vályúzatós, kávján rózsagirlandok.

Chal. 1990. Lit à la Polonoise. (6. kép) Mennyezetes ágy, három oldalon támlás, elején nyitott. Faragott keretelése ívelt, tagolt, volutás, kagylók, rózs- és babérfüzérek díszítik, közepén cartouche. Kerek mennyezetén táncdob, sipok és galambok fölött váza csokorral. Kárpitja sávozott.

Chal. 1991. Lit à la Turque. Kétoldalán nyitott ágy. Kerek mennyezetén csak a fejrésznél van felcsomózott függöny. A mennyezet tetején turbánszerű struccoltocsomók.

Chal. 1992. Lit à la Française. Keskeny, hosszú, háromoldalán nyitott ágy, nem magas fejtámláján babérfüzér felett nagy kagyló, lábain és elején babérfüzér, kétoldalt tölcserben szőlő, alul közepén sisak, pajzs és fascés. Mennyezete az ágy alakjával és méretével egyező, elején közepén égő mécses, rózsagirlánd, két sarkán tegez és fáklya fölött galamb. Kárpitja virágmintás.

Chal. 1993. Lit à l'Italienne. Az ágy három oldalán alacsony, kárpitozott támla. Ívelt váza alacsony, kúpos lábakon áll. Pikkelydíszes támasztóin kosfejről csüngő rózsafüzér. Támlája körül vályuzatos, oldalt két közepén találkozó volutából nyúlik fel a mennyezet akantuszos tartórúdjá. Hátsó támláján tegez és fáklya felett rózsakorszorúban galamb. Baldachinján kerek talon szőlő, közepén struccoll bokréta.

Chal. 1994. Lit à la Française. A Chal. 1992. sz.-mal egyező beosztású és hasonló díszítésű ágy.

Chal. 1995. Lit à l'Italienne. Az ágy váza hasábos vályuzatos lábakon áll, kissé öblösödő felső részén fordított akantuszok. Elején nagy volutából csüngő rózsakorszorú. Egyenesvonalú fejtámláján csavartan vájatolt nagy urna. Falra erősített kis kőralakú baldachinján rózsafüzér és struccoll.

Chal. 1996. Lit à la Chinoise. A francia ágyhoz hasonló hosszú alak, körül szabadon, hátul egy hengeres párnával. E fölött csörgős dobból, ütőkből, csengőből és virágos vázából alakított támlatag. Lábai akantuszok, köztük elől ívelt drapériát utánzó faragványon kínai alak ül, becsukott napernyővel.

Chal. 1997. Lit à la Turque. Két oldalán nyitott ágy. Lábai vályuzatosak, akantusz dísszel. Ívelt volutás oldaltámláin rózsakorszorú, közepükön szőlőfürtök felett táncdob. Mennyezetén rózsák és galambok. Kárpitja virágmintás.

Chal. 2004. Veilleuse, Écran sur Pivot, Veilleuse. Két kis éjjeli asztalka és egy kályhaellenző. Az egyik veilleuse négyosztatú, volutás, talpán akantusz-szár, ezen babérkorszorúval szegett kerek lap, hátsó részén ovális tükör előtt gyerlya. A másiknak kerek talpa négy kis gömbön áll, ezen egy akantuszos hengerláb, négyszögű lapján ovális tükör előtt gyerlya.

A kályhaellenző keresztbe kapcsolt meanderes talpon téglalap-alakú ellenző, kerete szalaggal átfont babérfüzér, alul urna, tetején fáklya és tegez fölött galambpár.

Chal. 2005. Écrans dans le goût Pictoresque. Két kályhaellenző, mindkettő csigás, oldalt elhelyezett talpakon áll. Ívelt keretén voluták, kagylók, rózsagirlándok. Egyiknek alján rózsafüzéres maszk felett két keresztbe tett fáklya, fönt pedig csigás rocaille. Virágmintás selyem betétjük bojtos fogantyúval felhúzható.

Chal. 2006. Écran à l'Antique. Csigás talpon rövid, tagolt, hasábos szár, tetején maszk, ezen ovális ellenző rózsakorszorú keretben, tetején egy nagy kagyló. Betétje virágmintás. Écran dans le goût antique.

Két oldalt elhelyezett meandercsigás talpon téglalap alakú keret babérszegéllyel és rózsagirlándokkal, ebben ovális, virágmintás betét ökörsemes kereteléssel. Alján összekötött tegez és fáklya, fent maszk tetején lángoló mécses.

Écran à l'antique. Az elsőhöz hasonló. Betétje közepén sugaras fej-minta.

Chal. 2007. Écran dans le goût antique. Csigás talpakon téglalap alakú, alján ívben megtört vonalú ellenző rózsza és babérfüzér keretben, közepén, alul lángoló urna.

Écran dans le goût Pictoresque.

Az előbbiehez hasonló lábón, alul szegletesen tagolt, fönt ívelő keret, babér és rózsagirlándokkal. Alján közepén fascés felett pajzson római sisak, fent csigás rocaille közepén babérkorszorús maszk.

Chal. 2008–2011. Oltártervek Le Canu-tól. (7. kép) Mind a négy magas hátfallal Louis XVI. stílusban. Az első lapon az oltárasztal oldala ívelt, alul kiöblösödő, ez a része kagylósan bordázott. A szentségház is ívelt, kagylódíszű. Mögötte a hornyolt keretű oltárkép két oldalán 2–2 korintusi fejezetű oszlop fölött fogazatos párkányon sima attika, ezen 2–2 lángoló urna, közöttük nagy sugaras felhő előtt lebegő angyal örökmécses tart.

A második oltár nyugodtabb és egyszerűbb. Az oltár helyén félkörös fülkében térdelő Madonna szobor. — Oldalt ion oszlopok. A széleken füzérdísz, fogazatos párkánya fölött két lángoló urna, közepén istenszem, rajta egyszerű kereszt. A harmadik oltár homloklapján szegekre függesztett kendő vonul keresztbe, az oltárkép oldalán oszlop és falpillér kompozit-fejezettel. Párkánya fogoros, szegmensíves timpanonban Bourbon-liliomos címerpajzs. Lángoló urnák között kereszt koronázza.

A negyedik oltár a legnyugodtabb. Sima, koporsó alakú oltárasztal felett félkörös mélyedésben szobor: jobbajával könyvre támaszkodó, baljában keresztet emelő szakállas szent. Fölötte pálmalevél, kétoldalt babérfüzér, szélén ion oszlopok. Párkányán timpanonban feliratos címerpajzs, két szélén lángoló mécses, közepén kereszt.

Chal. 2012. Veilleuse à la Turque. Előre ívelő oldalak, lefelé homorodó támláján két római mécses, a támla közepén rózsagirlándban kagyló és fáklya, oldalán rózsafüzérek, lábán akantusz felett kagyló. Virágos, indás selyemhuzattal.

Chal. 2013. Ottomane Ceintré. Hajlított háttámlája kétoldalt előre ível. Díszítménye babérfüzér, rózsza, rocailleok.

A lábakon akantusz. Huzata csíkos selyem.
Chal. 2014. Ottomane. Az előbbihez hasonló.
Chal. 2015. Veilleuse en forme d'Ottomane. Jobbra magasodó, félkörbe futó ívelt támla, babérág, rózsagirland díszel, a legmagasabb pontján lágoló mécses. Huzata csíkos selyem.

Chal. 2016. Encoignure. Háromlábú sarok-fotój, csigában végződő, enyhén ívelt lábain fent akantusz. Háromszögletű ülésen a támlát a szögben összefutó oldalak képezik, ennek tetején csigákból képezett fogantyú. Huzata csíkos. Demi Canapé.

Kis kétszemélyes divány, ívelt csigás lábakon, kávján rózsagirland, középen kagyló. Virágmintás huzattal.

Chal. 2017. Chaise de Canne. Ívelt, csigáslábú támlásszék, indás, rózsás, rocailleos, volutás váz, nádazással. Fauteuil en Cabriolet.

Egyenes, akantuszos lábak, fölül erős volutával. Karfái ívelték. Ovális támláját babérkoszorú keretezi.

Chaise de Canne.

Az elsőhöz teljesen hasonló.

Chal. 2018. Duchesse. Hasábos, pikkelydiszes lábak, kerek ülés. Ovális támláját rózsakoszorú keretezi, fent szalagcsokorral. Huzata virágmintás.

Flamande. Hátrafelé keskenyedő körteidomú ülése alatt hátul egy, elöl két láb, kávján babérfüzér, nyakszerű akantuszos, rózsás, csigás támláján kárpitozott könyöklő.

Duchesse. Az elsőhöz hasonló, csak lábai nem a káva sarkain, hanem középen, átlósan helyezkednek el. A káva alatt körben fodor. Virágos huzattal.

Chal. 2019. Gondolle. (8. kép) Háromszögletű ülése alatt elöl kettő, hátul egy hasábos, pikkelymintás láb. Kávján rózsagirland, elöl maszk. Patkó alakú támláján rózsák és nagy kagyló. Virágos huzat.

Cabriolet. Középen átlósan elhelyezett csigás lábakon kerek, elöl a térdhajlást követő karéjokkal tagolt ülés. Ovális támláját felül szalagcsokros rózsakoszorú keretezi. Huzata csíkos.

Cabriolet Előre keskenyedő körteidomú ülés, átlósan elhelyezett akantuszos, rózsakoszorús, felül csigás lábak. Félkörös, nagyon alacsony támláján babérfüzér.

Chal. 2020. Lit à la Polonoise. A Chal. 1990.-hez hasonló, mennyezetes ágy, de váza íveltebb, alsó része rocailleos, akantuszos, elején rózsakoszorú. Támláján voluták alatt babérfüzér, közepén rózsacsokor. Mennyezetén struccotlak, rózsafüzérek, közepén cartouche felett rózsakoszorúban égő fáklya.

Chal. 2021. Lit à la Turquie. A Chal. 1991. számmal megegyező szerkezetű, erősen ívelő volutás lábakkal és oldalakkal. Mennyezetén voluták, rózsák és akantusz.

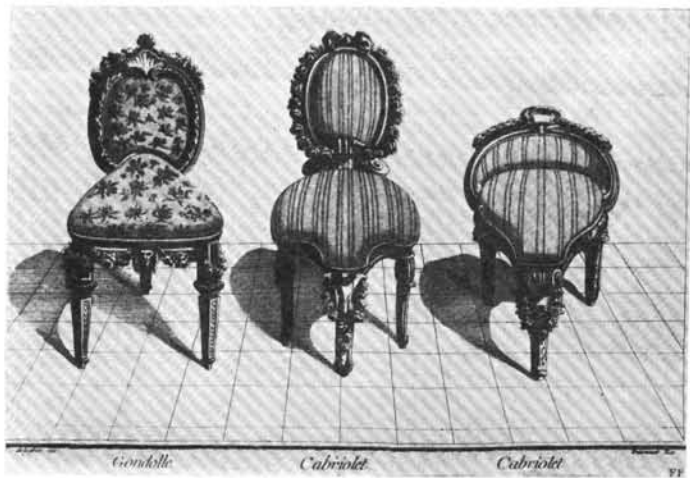
Chal. 2022. Lit à la Française. A Chal 1992.-höz hasonló. Váza íveltebb. A mennyezet két sarkán struccotlacsomók. Kárpítja csíkos.

Chal. 2023. Lit à la Chinoise. Támlája csak két végén van, oldalai nyitottak. Ívelt káva alatt volutás lábak, a káva közepén kagyló és levelek. A meanderes támlák tetején egy-egy kis kínai ül. Baldachinja kulikalap forma, tetején struccotlombokra. Kárpítja virágmintás.

Chal. 2028. Lit de Repos avec dossier dans le goût Pictoresque. Nyugágy, három oldalán támlával, elején nyitott. Vályúzat kávjája alatt elöl három akantusz-láb. Támlája kétoldalt egyenes, közepén egy-egy nagy kagyló. A háttámla ívelt, sarkain galambpár, közepén lágoló mécses. Az egész támla belső részén vaskos rózsagirland fut körül, alatta körben hengerpárna. Huzata csíkos.

Chal. 2029. Lit de Repos a deux chevets dans le goût Pictoresque. Elején négy hengeres akantusz-láb, a középsőket rózsagirland köti össze. A kávján szalaggal átfont babérfüzér. Két végén a lacsony támla, enyhén ívelő közepén keresztbe tett tegez és fáklya. A támla belső oldalán rózsafüzér. Csíkos huzat. Két hengervánkossal.

Chal. 2030. Canapé dans le goût Pictoresque. Ez a kanapé körvonalaiban enyhén ívelt, későbarokk jellegű. Csigás lábai felett kagyló. Rózsával díszített támláján középen két galamb. Karfája manzsettásan kárpitozott.

Chal. 2031. Sofa dans le goût Pictoresque. Elején négy hasábos láb, felül kiöblösödő, tetején voluta. A középsők eleje akantuszos, a szélsőkön pikkelydisz. Kávjája, manzsettás karfája és támlája ívelt. Elején rózsagirlandok, támláján akantuszok, rózsák és tetején galambpár.

Chal. 2032. Gueridons. Két Louis XVI. asztalka. Az első oszlopszerű. Levágott sarkú, négyzetes talpon áll. Elején elliptikus medaillonban férfi maszk, mellette sisakok. Vályúzat szárán babérkoszorú, fölöttük négy oldalt egy-egy faszec, kerek lapja babérkoszorúval szegett. A másik alacsony, volutás talpán három hasábos, felül ívelő láb, e felett vályúzat nyakon szalaggal átfont vesszőköteggel szegélyezett kerek lap.

Chal. 2033. Gueridons. Mindkettő vázaidomú körvonallal, lapjuk kerek. Az elsőit fejfelé fordított delfinek tartják.

Chal. 2034. Gaines. Mindkettő lefelé keskenyedő hasábos állvány. Az elsőnek talpa nyolcszögletű, az állvány oldalai közepén kanellurások, felül meander-díszítmény. A nyakon ovális medaillonban felirat, az éleken babérfüzérek. Kis szögletes lapja hornyolt. A másik négy oldalán nagy voluták és egy-egy férfimask, szájukból babérfüzér lóg. Lapjának szélét szalaggal átfont, sarkain akantuszlevéllel összefogott vesszőköteg alkotja.

Chal. 2035. Gaines. Az első háromszögű, tagolt, lefelé keskenyedő hasáb-alak. Felső részén három női herma, a fejüket fedő kendő a hasábon füzérszerűen körbefut. Lapja alatt babérkoszorú.

A másik nyolcszögletű, lefelé keskenyedő hasáb, oldalain szegre akasztott babérlevélsomó. Hengeres nyakának vájaiban pasztikus babérlevelek.

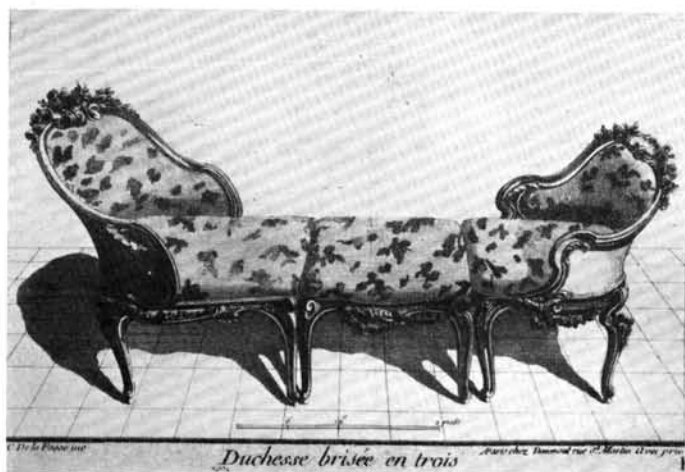
Chal. 2036. Berceuses. Chaise de Cabinet. Két hintaszék, volutás talpai elején és hátulján helyezkednek el, egyik akantuszos szárral, a másik végein koszejek, a szár közepén a káva alatt női maszk. Ülésük, támlájuk kárpitozott.

A chaise de Cabinet egyenes, vályúzat lábakon áll, a káva közepén keresztbe tett fáklya és tegez. Támlája volutás ívben az előre szélesedő ülés elejéig nyúlik. Kárpítja virágmintás.

Chal. 2037. Bidet avec nécessaire. A váz, melyben a kis medence helyezkedik el, három hengeres, csavartan vályúzat lábokon áll. A kádacsát tartó volutás, akantuszos keret elején babérlombokkal övezett elliptikus szekrényke van a piperecikkek számára. Felhúzható tükör zárja el.

Bidet avec toilette. Az előzőkhöz hasonló felépítésű. Csavartan vájatolt lábain babérkoszorú. Toiletteasztalkája koszorús, volutás támlán nyugszik, betolható tükörrel és lezárható fedővel.

Bidet vu en face. Ívelt, csigás lábakon rózsagirlandos keret. Asztalkája volutás, babérkoszorús támlán helyezkedik el, öblös fedéllel zárható.

Chal. 2038. „Tabourets”, egyik alacsony ívelt lábú, rocailleos, volutás, mintás huzatú ülés. A másik magasabb, felfelé szélesedő akantuszos, hengeres lábakon, a káva alján is volutás akantuszok. Csíkos huzattal.

„Bidets de Toilette.” Enyhén ívelt lábakon áll, alul és a káván volutás akantuszok. Támlája és toilettékészlete nincs. Két „Marchepied”. Alacsony akantusz lábacszkákon nyugvó zsámolyok, kis támlával, babérfüzérdísszel. Egyik mintás, másik csíkos huzattal.

Chal. 2039. „Ployans”. Bakos lábú, összecuszkható székek. Egyiknek akantuszokból képezett kissé ívelt lábai alul csigások, ezeket karéjolt kagyló és rózsadiszú heveder köti össze. A másik lábai egyenesek, X alakúak, alján akantuszos és vályúzatot ülést cakkos fodor keretezi, ez és az ülés huzata nagy virágmintás.

„Banquettes”. Az egyik egészen alacsony, elliptikus ülésű, kárpitozott pad, átlósan elhelyezett zömök akantusz-lábakon. A másik magasabb, ülése és lábai íveltek, kávján-ökörzemes szegély, lábain akantusz és alul csigák.

Chal. 2044. *Duchesse brisée en trois.* (9. kép) Három részből összeállított heverő, egy nagyobb és egy kisebb bergére között tabouret. A lábak és támlák íveltek, indák, levelek, kagylók és rózsagirlandok díszítik. Huzata virágmintás.

Chal. 2045. *Duchesse brisée en deux.* Egy bergére-ből és egy kárpitozott padból összeállított heverő. Lábai hasábosak, felsőrészük erős ívben kiöblösödik, fent egy-egy kagylóval díszítettek. Mind a bergére, mind a pad végén levő alacsony támla volutás, akantuszos. A magasabbon rózsakoszorúban elfektetett fáklyák, az alacsonyabbon rózsák felett kiterjesztett szárnyú galamb. Virágos kárpitozással.

Chal. 2046. *Duchesse.* Egybeépített heverő. Lábai hasábosak, alul kis gömbön nyugszanak, váltakozva egyikén akantusz, másikon pikkelyminta. Kávjája és támlái rózsákkal és kagylóval díszítettek. Huzata sávos.

Chal. 2047. *Banquette de croisée.* Kárpitozott pad. Hengeres, vályúzatot lábakon, tagolt kávján rózsafüzérek. Két végén alacsony, babérfüzéres támla, ezek tetején szalagcsokor. Huzata csíkos.

Chal. 2048. *Sécrétaire.* Íróasztal. Elejének két szélén nagy akantuszokból képezett páros lábak, fent triglifek között egy-egy elliptikus medaillonon domborművű fej. Kávjája alatt rózsagirland. Lapján ökörzemes keret. A lábakat alul széles polc merevíti, középen váza.

Chal. 2049. *Sécrétaire.* Íróasztal, akantuszlábakon. Két szélén szekrényes, középen nyílás. Levágott sarkú lapja óriás volutákon nyugszik, ívelt, hornyolt szélű, babérfüzérekkel, nagy levelekkel, rocailleokkal díszített.

Encoignure. Kis, alacsony sarokszekrény, volutás lábakon, kétoldalt a lizéna helyén fáklyák, párkánya vályúzatot. Ívelt elején ökörzemes keret, felül rózsafüzér.

Chal. 2050. Két „Cul de lampe”. Falra akasztható kis konzolok, akantusz, rózsá és babérfüzér dísszel.

Gueridon. Három volutás talpon egy csavartan bordázott oszlop, felső fele akantuszos, ezen rozettás kockából rózsakoszorúk csüngenek. Akantuszos, felfelé szélesedő nyakon rózsakoszorúval szegélyezett kerek lap.

Chal. 2051. *Sécrétaire.* Négyszögletű íróasztal, vastag, hasábos lábain pikkelysáv, fent babérgirlandok, majd rózsakoszorú. Kávjája ívelten indás, volutás közepén koszorús maszk. Lapjának széle fonadékos.

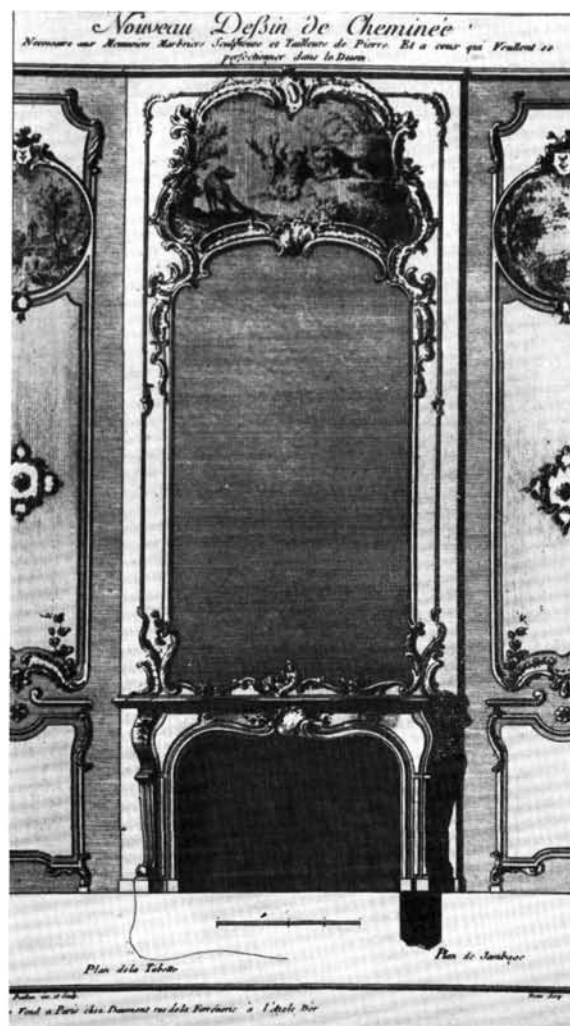
Cul de lampe. Falikonzol. Elejét két nagy voluta képezi, ezen középen keresztbe tett fáklya és tegez fölött, lapjág felnyúló nagy váza. A lap két sarkán rozetta.

Chal. 2052—2053. Két alkov terve, melyet *Martinet* készített. Mindkét fülke alig nagyobb, mint a beleállított fekvőhely. Rokokó stílus.

Chal. 2054—2055. *Le Canu* által tervezett két alkov, ágy nélkül, rokokó stílusban.

Chal. 2060. *Décoration de l'entrée de la galerie de l'hostel de villard.* (Planche 58.) Rokokó stukkó díszítményű falmezőben elhelyezett konzolasztal. Lábai íveltek, rocailleos, csigás indás díszítménnyel. A fölötte függő tükör virágos, ágas keretének felső részén rózsagirland és stilizált rocailleok. A konzol két oldalán kazettásan üvegezett ajtó.

Blondel inv. Charpentier sculp.

Chal. 2061—2063. Három kandalló terve, melyeket *Mansart Lainé* tervezett és *Charpentier* metszett rézbe. A lapok felirata: „Décoration d'un Cheminée ayant une Glace avec un Tableau simple Décore de différentes façon utile pour les ouvriers à Panneaux.”

Mindhárom kandalló kettős terv, két oldala különböző megoldási lehetőséggel. Rokokó stílusban készültek. Mindhárom tükre feletti mezőben egy-egy kép. Az első fölött táj várral, a második fölött sárkányos, kagylós, virágos panneau, a harmadik tükre alacsony és a vele kb. egyenlő nagyságú kép vadászkutyákat, a fa ágára felakasztott özbakot és vadászkürtöt ábrázol. Ennek a kandallónak fedőlapja csillagmintás márványozsai.

Chal. 2064—2067. (10. kép.) Négy rokokó kandalló terve *Poulléau-tól*. A lapok eredeti felirata: „Nouveau Dessin de Cheminée. Nécessaire aux Menuisiers, Marbriers, Sculpteurs et Tailleurs de Pierre. Et à ceux qui veulent se perfectionner dans le Dessin. Poulléau inventit et Sculp. - Denis Scrip. Se Vend à Paris chez Daumont rue de la Ferronnerie à l' Aigle Dor.”

A tükrös kandallókat stukkódíszes panneauk veszik körül. Kettő fölött állatmese-illusztrációk, a másik kettő fölött pedig szabálytalan rokokó stukkó-kitöltésű mezők vannak. *Chal. 2068. Dessein de Buffet.* Kétrészes ebédlőszekrény. Ívelt alsó része egészen alacsony, kétajtós, egyenes vonalú felsőrésze keskenyebb és magas. Bronz veretekkel és faragással díszített. Alacsony lábait akantuszlevél alkotja, középen még egy gömbláb. Az ajtókon virágcsokrok és tövek, mindenütt szép rokokó keretben. Koronázó tagja virágokkal telt kosár.

Chal. 2069. Dessein de Buffet. Felépítésében és arányaiban az előzőhöz hasonló. Körvonala egyenes. Tojásidomú lábakon áll. Az ajtók betétjeit plasztikus, indákból és levelekből képzett keret fogja körül. Párkánya alatt fogsor, két sarkán vázák, ívelt koronázótagjában cartouche.

Chal. 2070. Dessein de Buffet. Felépítése az előzőkkel egyező. Körvonalai ívelték. Lábai rövid akantuszok. Az alsó rész sarkain voluták, az ajtók nyugtalan, törtidomú betétekkel tagoltak, plasztikus csavarodó indákkal és levelekkel díszítettek, az alsó ajtókon kagylók, a szekrény tetején két váza között ívelt koronázótagon nagy kagyló, alatta rózsagirland.

Chal. 2071. Dessein de Buffet. Az előzőkkel egyező szerkesztésű, egyenes vonalú szekrény. Lábat húsos, csavarodó levelek alkotják. Alsó széle karéjolt, leveles indák, stilizált rocailleok szegélyezik. Ajtaját szabálytalan betétek tagolják. Ívelt koronázótagján nagy kagyló felett váza virággal, két sarkán virágkosár.

Chal. 2080. Porte Cochère avec son Plan. Kaputerv Le Canu-tól.

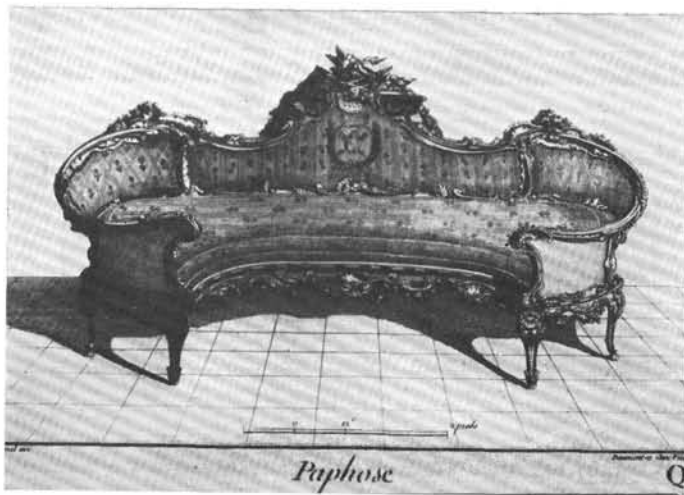
Chal. 2088. Sofa. Nagy rokokó divány. Ívelt elején nyolc hajlított láb. Támlája öt szabálytalan mezőre osztott, karfája ívelt. Nagyon gazdag faragása a rokokó minden díszítőelemét alkalmazza. Támlája közepén nyitott ernyőt tartó kínai ül. Tervezője *Duval*.

Chal. 2089. Paphose. (11. kép) Rokokó ülőbútor, az ülés elé erős ívben behajló támlával, lábai ívelték, ülésének eleje homorú. A gazdagon faragott vázat rózsák, indák, kagylók díszítik. A támla közepén keresztbe tett fáklya és tegez fölött csokolózó galambpár. Virágos, rácsmintás huzatán a támla közepén két nyilakkal átszúrt lángholó szív. *Duval* terve.

Chal. 2090. Canapé. Elején hat ívelt láb. Faragott váza gazdag rokokó díszítménnyel. Huzata a támla közepén ökröt ábrázoló beszövött mintával. *Duval* terve.

Chal. 2091. Duchesse. Heverő, két végén egy alacsonyabb és egy magasabb támlával. A váz erősen ívelt, tagolt, rokokó. Huzatán apró virágminta. *Duval* terve.

Chal. 2092. Canapé a Joue dans le goût Pictoresque. Más néven: à confident. A kanapé két oldala egy-egy hozzáépített fotójjal megtöltött. Lábai kissé ívelték, támlája és kávája akantuszos. A támla szélein rózsák felett csokolózó galambok, közepén rózsafüzér. Huzata csíkos.

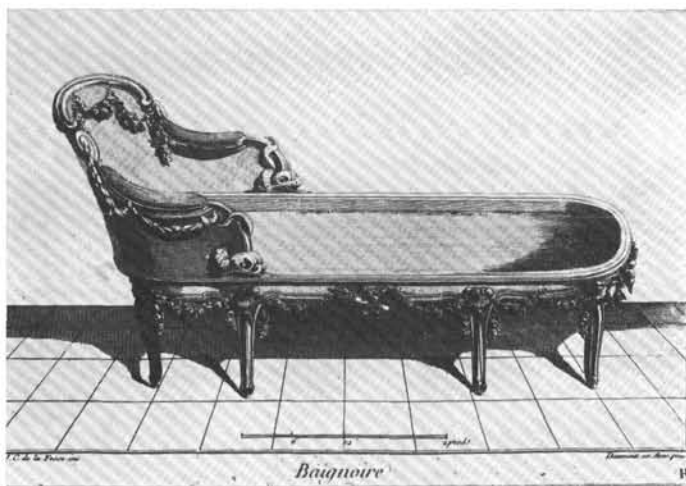
Chal. 2093. Canapé dans le goût antique. Ívelt elején négy hasábos láb, felül befelé ívelő csigákkal, melyekből rózsakoszorú csüng. A káva közepén volutás akantusz. Karfája manzsettás. Szögletes támláján rozetták, közepén fáklya és tegez.

Chal. 2094. Baignoire. (12. kép) Faragott duchesse típusú vázba helyezett fürdőmedence. Az ívelt, felül rocailleos lábakon rózsakoszorúk, a káván girlandok közepén fáklya és tegez. Az ívelt támlán kívül babérfüzérek, belül rózsagirland, a kávéhoz két kis delfinnel csatlakozik.

Chal. 2095. Baignoire vue en face. Ennek a fürdőkádnak váza karfa nélküli kanapéhoz hasonlít. Két szélső lába akantuszos, a középsők vályúzatóságok, egyenesek, fölöttük a káván nagy csigák és rózsagirland, közepén stilizált kagyló. Támlájának szélét két óriás voluta képezi, ezeken kagyló és ágbogas korall. A volutákból kiinduló rózsagirland a négyszögletes középrészhez csatlakozik, melynek párkányos tetején hatalmas kagyló van, benne pedig fürdő, horgászó puttókat ábrázoló kép.

Chal. 2100. Architecture propre à differens usages comme Poêle Piedestal etc. Kályha. Szögletes alapon hasábos törzs, vastag babérfüzérekkel övezve, fent rózsafüzérek. Koronázótagját hadijelvények alkotják: csökötegre, ágyugolyókra támasztott pajzsokon tollbokrétás harcisisak.

Chal. 2101. Kályha. Négyszögletes talp, hasábos törzs, elején tojássorral keretezett, párkányán babérfüzér, rajta ba-

bérkoszorúból alkotott kályhagyűrű, ezen kanellurás oszlop, nagy laposfejű szegekre függesztett rózsagirlanddal, rajta kagylósan bordázott, csavartan vajatolt lángoló mécses elején tátott szájú maszkkal.

Chal. 2102. Kályha. Szegletes talpon hasábos törzs, oldalán kosfejekről csüngő rózsagirlandok. Babérkoszorús kályhagyűrű felett dombormű: játszó gyermekek. Tetején két fekvő szfinx között rózsakoszorúval átkötött fákla és tegez, ezen kígyós fülű nyúlánk mécses.

Chal. 2103. Kályha. Tagolt hasáb alak. Elején bemélyített fülkében babérfüzéres urna, párkányában medaillonon női fej domborműve. Felsőrésze négy összekötött, álló ágyúcső, melynek aljához nagy ágyúgolyókat láncoltak.

Chal. 2104—2107. Templom kórusára tervezett szobrászati zárótagok.

Chal. 2108—2113. Síremlékek.

Chal. 2118. 1re Chaire. Szószék. Konzol-szerű, de a földön nyugvó talpazat, ebből két zömök falpillér emelkedik ki, mindegyik három mély vályúzattal, bennük feléig csüngő levélfüzér, fejezetén nagy rozetta. A szószék elején két puttó ovális domborművet tart, mely Krisztust ábrázolja. A fogazatos párkányú baldachin két angyal-herma kiterjesztett szárnyain nyugszik, tetőzetén babérfüzér fut körül, felette felhőn nyitott könyv, fákla és lángoló urna.

Chal. 2119. 2e Chaire. Kanellurás oszlop derekára szerelt szószék, elején női fej domborműve babérfüzér keretben. A szószék mögött felhőkben fekvő fákla körül angyalfejek. Baldachinjá tetején mérleg, harsona, kereszt, nyitott könyv és lángoló urna.

Chal. 2120. 3e Chaire. Csigás, akantuszos konzolokon nyugvó szószék, elején domborművű, trombitás, cintányéros csoport. Mögötte felhőkben előtörő sugarak és isten-

szem. Párkányán babérfüzér, tetején felhőkben ovális domborművű női fej, körülötte szárnyas angyalfejek.

Chal. 2121. 4e Chaire. Falra épített, talpazat nélküli szószék. Kúpos, akantuszos alján toboz. A szószék oldala ívelt, levágott sarkain akantusz, közepén kendős női maszk, melyről két babérfüzér csüng. Mennyezetén felhő, palma-levelek és babérkoszorú.

Chal. 2122. Chambranles de Cheminées dans le goût antique. Két kandalló. Egyiknek sarkain akantuszos, fönt volutában végződő félpillér, fölöttük ovális rozetta. A kandalló nyílását babérfüzér szegélyezi. Fedőlapja hornyolt.

A másik is egyenesvonalú, nyílását szalaggal átfont rúd keretezi. Széle vályúzatos. Frizén két tárcsa közé kifeszített babérfüzér.

Chal. 2123. Két kandalló. Az egyiknek füles sarkú elején két rozetta, körül a fülek alatt átbújtatott babérfüzér. Párkányá vályúzatos, lapja körül gyöngysor.

A másik szögletes alak, levágott sarkain vályúzatos, babérfüzéres párkányát nagy voluta tartja.

Chal. 2124. Chambranles de Cheminées dans le goût moderne. Két rokokó kandalló. Mindkettőnek levágott sarkán ívelt, volutás konzol. Az egyiké rocailleokkal, húsos levelekkel díszített, karéjolt szélű, párkányá közepén cartouche. A másik konzoljait rózsalánc fonja körül, ívelt levelekkel szegélyezett párkányá közepén nagy kagyló. Karéjolt fedőlapjuknak széle hornyolt. Tervező: *De Lorme.*

Chal. 2125. Két rokokó kandalló, aze löbbiekhez hasonló. Mindkettő konzoljai volutásak, levél és kagylódísszel. Az egyiknek ívelt párkányá közepén cartouche, a másikén hármass levéldísz. Tervezte *De Lorme.*

Chal. 2130. Boîtes d'Horloges. Két lábasóra-tok. Az első körbefutó, szalaggal átfont vesszőkötegen három alacsony volutás lábón áll, a lábak között tátottszájú maszk. Egyenes törzse tagolt, tetején kiszélesedő. Rajta sugaras felhőn hatágú csillag. A kerek óralapot babérfüzéres stilizált rocaille keretezi.

A másik tokja volutás, felső részén női és férfi maszkok, az óralap tokja az előzőhöz hasonló.

Chal. 2131. Boîtes d'Horloges. Az előzőek szellemében szerkesztett óratokok. Az egyiknek törzse előtt füstölő urna. A babérkoszorús, szalagcsokros óra kiterjesztett szárnyú kakason nyugszik. A másiknak kagylóval koronázott óráját összefonódott, vizetköpő delfinek tartják.

Chal. 2132. Gaines. Két állvány. Az elsőnek volutás alját babérkoszorú köti össze. Felső részén ovális dombormű: sisakos fej, melyet nagy sisakból csüngő babérfüzér díszít. A másik lefelé keskenyedő hasáb, rocaille és babérdísszel.

Chal. 2133. Gaines. Mindkettő lefelé keskenyedő hasáb. Egyiknek felső részén szájukban babérfüzért tartó oroslánfejek, frizében meander, törzsének keskenyebb fejezetén babérkötegek. A másiknak fejezete kiszélesedik, nagy akantuszos volutákban fűzött babér girland díszíti.

DELAFOSSE HELIKON KÖNYVTÁRBAN LEVŐ SOROZATÁNAK EREDETI BEOSZTÁSA:

A. Fateuils dans le goût pittoresque. — Chaises dans le goût antique.

B. Turquoise. — Ottomane ceintrée. — Paphose en gondole. — Veilleuse.

C. Bergère. — Obligeante. — Chaise et Fauteuil à la cabriolet. — Demi baignoire. — Italienne. — Convalescente. — Boudoir.

D. Lit à la Turquie (garni). — Lit à la Française (garni). — Lit à l' Italienne (garni). — Lit à la Chinoise (garni).

E. Écrans dans le goût pittoresque. — Écrans dans le goût antique et pittoresque. — Veilleuses. — Écran sur pivot. — Écran dans le goût antique.

F. Ottomane. — Ottomane ceintrée. — Veilleuse à la Turquie. — Veilleuse en forme d'Ottomane.

G. Lit à la Française (garni). — Lit à la Turque (garni). — Lit à la Chinoise (garni). — Lit à la Polonoise (garni).
 H. Sopha dans le goût pittoresque. — Canapé dans le goût pittoresque. — Deux lits de repos dans le goût pittoresque.

I. Tabourets, Bidet de toilette, Marche-pied. — Ployants et Banquettes. — Berceuses, Chaise de cabinet. — Bidet avec nécessaire, Bidet avec toilette. — Bidet en face.

K. Duchesse brisée en trois. — Duchesse brisée en deux. — Duchesse. — Banquette de croisée.

L. Secrétaire. — Secrétaire, Encoignure. — Secrétaire, Cul-delampe. — Cul-de-lampe, Gueridon.

M. Plans et Élévations d'Alcoves, (kettő Martinet-től, kettő Le Canu-tól.)

N. Dessins de Cheminées, par Poulleau (Style Louis XV.)

O. Desseins de Buffets nécessaires aux sculpteurs et menuisiers, de même qu' à ceux qui veulent se perfectionner dans le dessin. Martinet-től, metszette Charpentier. (Louis XV. stílus.)

P. Riches Portes cochères. Lecanu inv. (Louis XV. stílus.)

Q. Paphose. — Sopha. — Duchesse. — Canapé. (Ezeket a Louis XV. ülőbútorokat Duval tervezte.)

R. Canapé dans le goût antique. — Canapé à joue dans le goût pittoresque. — Baignoire vue en face. — Baignoire.

S. Architecture propre à differens usages, comme poêles, Piedestal, etc.

T. Lutrin pour un Choeur d'église. — Lutrin propre à mettre dans une chapelle sépulchrale. — Lutrin dans le goût antique de marbre, revetu de bronze. — Aigle ou Lutrin pour un Choeur d'église.

U. A Daumont kiadású füzet hiányzik, tartalmát nem ismerjük. Itt helyette a Chéreau kiadásában megjelentet toldották be, mely Delafosse hat síremléktervét foglalja magába.

V. Quatre Chaires à prêcher.

X. Huit Cheminées dans le goût antique et moderne. Ezekből négyet Delorme tervezett rokokó ízlésben.

Y. Poêle ou Piedestaux pouvant servir à differents usages.

Z. Boites d'Horloges. — Gaines.

SERIE DES DOUBLES LETTRES:

AA. Huit Trophées représentant l' Hydrographie, la Poésie: — la Musique, l' Agriculture: — la Sculpture, la Peinture: — Diverses sciences et l' Architectur.

BB. Élévations de Cheminées dans le goût antique. De Puisieux-től.

CC. Deuxieme Lit à la Polonoise (garni). — Deuxieme Lit à la Française (garni). — Deuxieme Lit à la Turque (garni). — Deuxieme Lit à l' Italienne (garni). —

DD. Architecture propre à plusieurs usages. Le Canu-tól.
 EE. Retables d'Autels dédiés aux artistes. Le Canu inv. et sc.

FF. Encoignure, Demi-canapé. — Chaises de canne, Fauteuil en cabriolet. — Duchesse (chaise), Flamande. — Gondole (chaise), Cabriolet (chaise), Cabriolet (genre fauteuil).

GG. Épilethomlokatok, De Puisieux-től.

HH. Quatre Gueridons et quatre Gaines.

HABERMANN EPITÁFIUM TERVEI

Kiadójuk Engelbrecht

Chal. 2184. Epitaphium. Emeletes szekrény módjára felépített. A szélesebb és alacsonyabb alsórészén keskenyebb, magas felsőrész, a kettőt hátlapjánál egysíkú, magas tag fogja össze. Az alsórész vonalvezetése ívelt, a felsőrész egyenes oldalú, de vízszintes irányban tagolt, karéjolt. Később barokk jellegű. Párkányán és felszökő, volutás tetején toltított urnák,

Chal. 2185. Epitaphium. Az előbbivel egyező felépítésű és jellegű, valamivel egyszerűbb.

Chal. 2186. Epitaphium. Mind felső, mind alsó része ívelt körvonalú. Alján három szabálytalan betét. Felső részének élein óriási voluták, párkánya erősen profilált, ívelő két sarkán obeliszkhez hasonló díszítmény, koronázótagján lapos urna.

Chal. 2187. Epitaphium. Az alsó rész egyenes oldalú, de vízszintes irányban tagolt, karéjolt. Felső része volutás, párkánya erősen tagolt, két féle megoldású. Tetején keresztbe tett lábszárcsontokon és könyvön nyugvó koponya.

Chal. 2188. A négy epitáfium alaprajza.

SCHILLINGER SZÓSZÉKTERVEI

Kiadójuk: Hertel

Chal. 2189. Szószék oltárral. Falhoz tervezett, zárt feljártú építmény. A díszesen kiképzett rokokó falburkolat közepén elhelyezett szószék alatt oltárasztal áll. A háttépményt falpillérek tagolják, ezek előtt kétoldalt kompozit-fejezetű oszlop áll, párkányuk felett csavarodó kagylók között váza. Kagylós koronázótagjában kép: Isten báránya.

Chal. 2190. Szószék oltárral. (13. kép) Diszes rokokó hát-épitmény, közepén zárt bejáratú szószék, két oldalt oszlopokkal, melyeknek talpazatán a szószék magasságában Szent János evangélista és Keresztelő Szent János áll. A szószék alatt kagylós, volutás oltárasztal. A tagolt főpárkányon a négy evangélista ül. A rokokó díszű koronázótag tetején sugaras istenszem.

Chal. 2191. Szószék oltárral. Az előbbieknél egyszerűbb megoldású. A szószék egyenes vonalú, vízszintesen sok szögre tagolt. Kétoldalt két falpillér és egy-egy korintusi oszlop. A koronázótagon álló gyermek Jézus országalmával.

Chal. 2192. Szószék oltárral. A rocailleos szószéket lebegő puttó tartja. A hátfal két oldalán ékítményes lizénák, a párkányon kétoldalt angyalok, egyik kelyhet, a másik paténán ostyákat emel magasba. Koronázó tagján földgömbön álló Jézus, zászlója nyelével ledöfi a lábánál tekerőző kígyót.

Chal. 2193. Szószék. A szószék oldalán négy oszlop előtt a négy evangélista áll. Ajtaja felett nagy kagyló. A volutás, rocailleos koronázótagon sugaras ostya. Oltárasztal nincs, helyette hármastagozású, bábos rácsozat. A falon kétoldalt egyszárnyú ajtó, felül szegmensíves, hornyolt, indás keretben kagylós szupraportával.

HABERMANN OLTÁRTERVEI

Kiadójuk: Hertel

Chal. 2194. Oltár. (14. kép) Gazdag, szabálytalan rokokó díszítményű hátfal előtt tagoltan ívelt oltárasztal, elején plasztikus rocailleok és indák. Kétoldalt kagylós fejezetű oszlopok mellett keresztelő Szent János és János evangélista álló alakja. Az oltárkép indás keretén torzított kagylók és hullámfodrok. A párkány két sarkán egy-egy angyal ül.

Chal. 2195. Oltár. Szabálytalan díszű, rokokó oltár, hátfalán oszlopok és falpillérek. Gazdag díszítménye kétféle megoldási lehetőséggel készült.

Chal. 2196. Oltár. Az előzőkhöz hasonló díszes oltár. Oszlopai talpazatán két-két angyal Szent Péter és Szent Pál vértanúságának jelvényeit tartja. Koronázótagjában angyalfejek között felhőn ülő, jobbával földgömbre támaszkodó, baljában kis keresztet tartó gyermek Jézus. Az oltárasztalon stilizált kagylós, víz hullámos díszű szentségház, tetején sima kereszt.

Chal. 2197. Oltár. Az előzőknél egyszerűbb, szélesebb oltár. Hátfalának oldalain oszlopkötegek, középen oltárképet. A nagy, volutákra támaszkodó koronázótagban még egy kisebb keret.

EICHEL KOMMÓD TERVEI

Kiadójuk: Hertel

Chal. 2198. Két kommód. Mindkettőnek sima, egyenes oldala van, elejük tagoltan ívelt, alsó faragott szegélyük karéjolt inda és rocaille dísszel, négy alacsony, hajlított, kagylós lábán áll. A felső három fiókos, az alsó négy, ezen koporsófedél szerű szekreter van.

Chal. 2199. Két kommód, háromfiókos. Mindkettő húsos, csavarodó levelekből képezett alacsony lábán áll, ezeket csavarodó levelekből alkotott papuccsal. Az alsónak mind a fiókok eleje ívesen karéjoltan tagolt, gazdag hornyolással. Oldalai egyenesek, a felsőn faragott keretminta.

Chal. 2200. Két kommód. A felső pogácsa-lábakon áll, négyfiókos, eleje homorúan ível. Lábat faragott, rokokó vonalú lécc köti össze, fiókjai ugyanilyen faragott díszítménnyel. Egyenes oldalában sima négyszögletű betét.

Az alsó kommód három fiókos. Ívelt, húsos levelekből képezett alacsony lábait faragott indás lécc köti össze, fiókjai és oldalain is ilyen dísz van.

Chal. 2201. Két kommód. Mindkettő négy fiókos, pogácsa lábakon áll. Oldalai, teteje sima. Homloklapja homorú ívekkel tagolt, dúsán hornyolt.

HABERMANN KOMMÓD- ÉS KOCSI TERVEI

Kiadójuk: Hertel

Chal. 2202. Két kommód, három fiókos. Mindkettő ívelt, az éleken nagyon mozgalmassá rokokó bronzveretekkel, alacsony lábai ezekből a veretekből folytatódó voluták, alul csavarodó levelekből alkotott papuccsal. Az alsónak első lábai kettőzöttek. A fiókokat rokokó keret szegélyezi. A kommódok alatt egy-egy nagy rocaille-os veretminta.

Chal. 2203. Két kommód az előzőkhöz hasonló. A felsőnek csak első, volutás lábai kettőzöttek, az alsónak mind a négy patás lába mellett egy-egy karéjos támasz. Két fiókosak, ezeken és az oldalakon plasztikus rokokó díszítmény.

Chal. 2204. Két kommód. Íveltek. Alacsony, volutás, papucsos lábakon. A felső három, az alsó kétfiókos. Nagyon gazdag rokokó veretdísszel. A felsőnek első lábai párosak.

Chal. 2205. Egy kétfiókos és egy háromfiókos kommód. Mindkettő alacsony, az éleken a fedőlapig folytatódó leveles, volutás lábakon. A dús veretdísz mellett oldalain festett leveles virágok.

Chal. 2206. (15. kép) Rokokó díszhintő, csukott batár. A két tengelyen nyugvó széles hevederre helyezett fülkét szíjak kapcsolják a kocsialvázhoz. A fülkében, mely fel-felé szélesedik, egymással szemben elhelyezett ülések lehetnek. Két oldalán felül üvegezett ajtók és ablakok. Oldalain festett tájkép, alakokkal. Plasztikus rokokó díszítménye feltehetően aranyozott. Az első tengely felett kocsis-ülés, a hátsó tengely felett pedig széles, áttört rokokó kerettel lezárt állóhely, vagy poggyásztartó. A kerék esztergályozott küllői a kerékagynál harangvirág alakúak, a másik oldalon kissé tölcésesen kiszélesednek. Az ajtó alatt felerősített hágszó.

Chal. 2207. Nyitott, együléses kocsialacsony ajtóval. Alsó váza az előzőkhöz hasonló szerkezetű. A felső rész oldalain festett virágok. Ülészék támláján hozzátervezett mintájú kárpit látszik. Faragott gazdag rokokó díszítménnyel. A padszerű kocsiülésen körül bojtos huzat. A kerék küllői enyhén tölcésesek.

Chal. 2208. Hintő. Csukott coupé. Szekrényrésze olyan, mint egy hordszék. Ablakokkal és üvegezett ajtóval. Oldalain festett virágok, amorettek. Négy sarkán fent egy-egy vázacska. Kocsiülés, rugózás az előzőkkel egyező. Küllői karcsú baluszter alakúak.

Chal. 2209. Nyitott együléses kocsialacsony ajtóval. A vázat csavarodó indák, levelek, rocaille-ok díszítik, a lábánál kis ívelt támasztó. Oldalain festett virágok. Karosszék-szerű ülése párnázott, alatta felszerelt hágszó. Küllői karcsú baluszterek,

EICHEL KOVÁCSOLT VASMUNKÁK TERVEI

Kiadójuk: Hertel

Chal. 2210. Vaskapuk és sarokrészletek. Mind a két kapu merőleges pálcákkal rácsozott, ezeket indák és levelek szövik át, a kulcslukon nagy kagylós pajzs. A kapuk tetején is ívelő csavarodó indák és levelek.

Chal. 2211. Falikarok és egy lunetta-kitöltés. Nagy húsos levelekből és indákból alakítottak, helyenként rocaille-ok. A lunetta-kitöltés kettős megoldású.

Chal. 2212. Rácsok és sarok-kitöltések. Mind a három rács merőleges pálcákkal osztott. Az elsőt széles sáv két mezőre osztja, az alsón fülkagylóvonalak szabályos rácsozatot alkotnak. Mindhárom rácson elszórtan indák futnak keresztbe. Tetejük mozgalmasan díszített, ívelő.

Chal. 2213. Lépcsőrács részletek, mozgalmas rokokó díszítéssel.

Chal. 2214. 16. kép Két kerítésrác. Rendkívül gazdag és mozgalmas rokokó díszítőelemekkel készültek, kisebb és nagyobb mezőkre osztottak, ezeket indák, virágok, húsos levelek, stilizált kagylók, hálókítöltések szövik át, helyenként a válaszfűzőrdőre is rácsavarodva. Az egyik mező indái között szabálytalan cimerpajzs. A rácsok teteje tagoltan ível, rajta aszimmetrikus vázákban futónövény. Az alsó terv tetején keret nélküli, széles rokokó oromzat.

Chal. 2215. Rácsok. Egy téglalap alakú keret csavarodó vonalas kítöltéssel és két kerítésrác, vízszintes pálcákkal osztott, ívelő felsőrésszel, az előzőknél egyszerűbb rokokó díszítéssel. Az egyiknek tetején lándzsavéges szegsor.

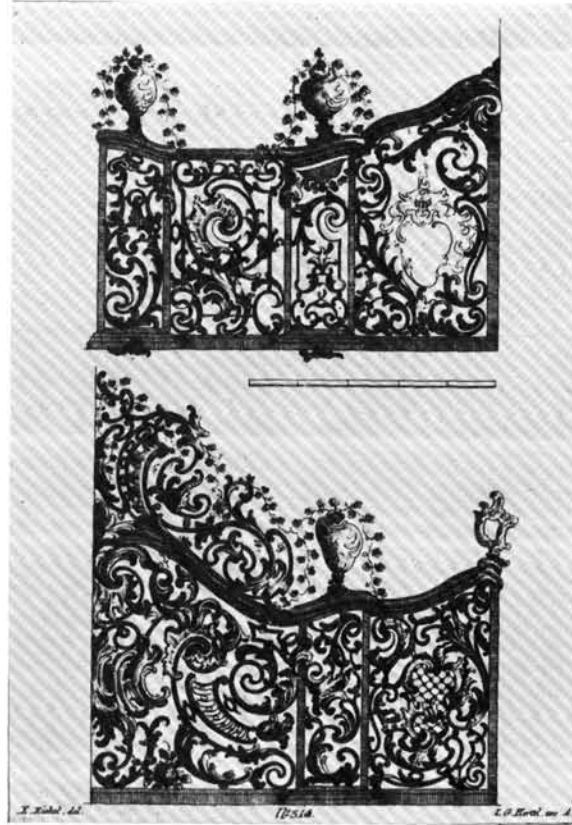
Chal. 2216. Lépcsőrács, lunettakitöltés és rácsrészletek. Nagyon szép, telt rokokó rácsok, játékosan ívelő vonalvezetéssel, dús levelekkel és nehéz kagylókkal. Különösen figyelemre méltó a gazdag lépcsőrács.

Chal. 2217. Lépcsőrácsok. Az előzőnél egyszerűbbek, leginkább a csavarodó vonalak játékán épülő díszítéssel.

Chal. 2218. Rácsos kaputervek. Három különböző szárny, sima félkörívesek. Az elsőől a harmadikig fokozatosan gazdagodó dísz. Vízszintesen és keresztben is tagolt mezőkkel. Az első ívelő vonalas kítöltésű, a második húsos levelekkel is gyarapodik, a harmadik közepén kettős körben nagy kagylós kulcslukpajzs.

Chal. 2219. Díszítő-részletek. Széles hevederekhez tapadó indák, leveles rokokó díszítéssel.

Chal. 2220. Kereszt-részletek. A keresztnek csak egyik oldala ábrázolt, ezen felfutó kagylós, indás leveles dísz.

Chal. 2221. Gyertyatartók és díszítő-részletek. A három gyertyatartó egészben véve csavarodó, leveles indákból képezett, mindegyik három ívelt, alacsony lábón áll, többszörösen csavart és hurkolt szárán levelekből alkotott cseppfogó.

Péczely Pirooska

Die kunstgewerbliche Stichsammlung der Helikon-Bibliothek aus dem 18-ten Jahrhundert

Die Helikon-Bibliothek gehörte dereinst den Herzögen Festetics und auch heute steht sie an ihrer ursprünglichen Stelle, in dem Teile des Kastells der im 18. Jahrhundert gebaut wurde. Die hier aufbewahrten, beinahe 200 Stück Kupferstiche mit kunstgewerblichem Thema sind in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts ins Kastell geraten, wahrscheinlich mit der Aufgabe, die Mode des Zeitalters in Einrichtungsgegenständen zu bekunden und für die Einrichtung des mehrmals vergrößerten Kastells als Muster zu dienen.

Die Stiche sind Skizzen oder — besser ausgedrückt — Musterblätter von nach dem Geschmack der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts angefertigten Möbeln, Wagen, Altären, Kanzeln, Epitaphen, Eisengittern und sonstigen Schmiedearbeiten. Sie umfassen die Stile des Rokokos, der Übergangszeit und des Zeitalters von Ludwig 16.

Ein Bruchteil der Sammlung stammt von den deutschen Meistern Franz Xaver Habermann, Emanuel Eichel und G. P. Schillinger. Die französischen Meister sind von Jacques-François Blondel, Duval, Poulléau, Delorme, Martinet, Mansart de Roy, Le Canu Delafosse und Bucher fils vertreten.

Der überwiegende Teil der Musterblätter sind Werke des in Paris geborenen Architekten, Entwerfers und Zeichenlehrers (De la Fosse) Jean Charles (1734—1789). Die von ihm herrührenden Blätter der Helikon-Bibliothek sind in Verlag Daumont erschienen.

Die Sammlung wurde in der Gruppe Chalkographie der Bibliothek registriert. In unserem Katalog sind die Überschriften der Blätter in der ursprünglichen Orthographie des 18. Jahrhunderts.

Piroska Péczely

Le cabinet d'estampes à sujets d'art décoratif du XVIIIe siècle de la Bibliothèque Helikon

La Bibliothèque Helikon de Keszthely, ancienne bibliothèque de la famille ducale des Festetics, occupe même aujourd'hui sa place originale dans la partie datant du XVIIIe siècle du château. C'est dans la deuxième moitié du XVIIIe siècle, à l'époque de Pál et de György Festetics que les près de 200 estampes y gardées, représentant des sujets d'art décoratif sont arrivées au château, sans doute pour documenter sur les objets d'ameublement en vogue de l'époque et pour servir de modèle de l'installation du château plusieurs fois agrandi.

Les estampes donnent des plans, plus exactement des dessins d'exécution de meubles, voitures, autels, chaires, épitaphes, grilles en fer et d'autres ouvrages forgés, dans le goût de la deuxième moitié du XVIIIe siècle. Les styles rocaille, Régence, Louis XVI s'y reflètent.

Une petite partie des estampes est l'oeuvre de maîtres allemands qui sont Franz Xaver Habermann, Emanuel Eichel et G.P. Schillinger. Les Français sont représentés par Jacques-François Blondel, Duval, Poulléau, Delorme, Martinet, Mansart de Roy, Le Canu, Delafosse et Bucher fils. La majorité des estampes sont l'oeuvre de Delafosse (De la Fosse) architecte, ingénieur et maître de dessin, né à Paris (1734—1789). Ses estampes gardées à la Bibliothèque Helikon ont paru dans l'édition de Daumont.

La collection figure sur l'inventaire du département dit Calcographia de la Bibliothèque. Dans notre catalogue nous donnons les légendes des estampes avec l'orthographe originale du XVIIIe siècle.

Piroska Péczely

Собрание гравюр XVIII века в библиотеке „Геликон”

Нынешняя кестхейская библиотека „Геликон” в свое время была библиотекой герцога Фештетича. Она и сейчас находится на прежнем месте в части дворца XVIII века. Хранящиеся здесь около двухсот гравюр, содержащие образцы прикладного искусства, попали во дворец во времена Павла и Дьёрдя Фештетичей, по всей вероятности, с той целью, чтобы показывать наиболее модные в свое время предметы обстановки; изображения эти служили, очевидно, образцами обстановки и оборудования для все время расширявшегося дворца.

Эти гравюры изображали проекты и образцы мебели, карет, алтарей, кафедр, эпитафий, железных решеток и других кованых изделий XVIII века. Все они в стиле рококо и Людовика XVI.

Меньшая часть коллекции выполнена немецкими

мастерами (Франц Ксавер Хаберман, Эмануил Эйхель, Г. П. Шиллингер). Французское искусство представляют Жак-Франсуа Блондель, Дюваль, Пулло, Делорм, Мартине, Мансарт де Ру, Ле Кану Делэфосс, Бушер.

Подавляющая часть образцов — произведения родившегося в Париже архитектора, проектировщика и учителя рисования Жана Шарля Делэфосса (1734—1789). Его оттиски, находящиеся в собрании библиотеки „Геликон”, выпущены издательством Дамона.

В инвентаризационных списках библиотеки коллекция числится по группе „Халкография”. В каталогах названия листов даны по орфографии XVIII века.

Пирошка Пецели